

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ
Επίκουρος καθηγητής της Θεωρίας και
Ιστορίας της Ιστοριογραφίας

**Διεύθυνση : Τομέας Ιστορίας, Φιλοσοφική Σχολή, 4ος όροφος, κυψέλη 403,
Πανεπιστημιούπολη, 157 84 Αθήνα
Τηλέφωνο : 210727737
E-Mail : karamanolaki@arch.uoa.gr**

Ο Βαγγέλης Καραμανωλάκης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1965. Το 1986 αποφοίτησε από τη Μαράσλειο Παιδαγωγική Ακαδημία και το 1993 από το Ιστορικό- Αρχαιολογικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής. Το 1992-1993 υπήρξε υπότροφος του προγράμματος ERASMUS στο Institut fuer Byzantinistik und Neograezistik (Πανεπιστήμιο της Βιέννης) και το 1996 ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών για το Δρομοκαΐτειο Φρενοκομείο (1887-1903). Το 2004 υποστήριξε τη διατριβή του στο ίδιο Πανεπιστήμιο και το 2006 εκδόθηκε επεξεργασμένη μορφή της με τον τίτλο: *Η συγκρότηση της ιστορικής επιστήμης και η διδασκαλία της ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών 1837-1932 Αθήνα, ΙΑΕΝ Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς - Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών ΕΙΕ -43*). Έχει διδάξει στα Τμήματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας των Πανεπιστημίων Αθήνας και Κρήτης και διδάσκει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Πάντειου Πανεπιστημίου. Είναι Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Ιστορικού Αρχείου του ΕΚΠΑ. Είναι μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Ιδρύματος για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία της Βουλής των Ελλήνων. Είναι επιστημονικός συνεργάτης των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ) και Γραμματέας του Διοικητικού τους Συμβουλίου. Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Μελέτης Νέου Ελληνισμού και της Εταιρείας Μελέτης της Ιστοριογραφίας και της Θεωρίας της Ιστορίας. Έχει συμμετάσχει σε συντακτικές επιτροπές των περιοδικών *Μνήμων*, *Ιστορείν* και *Αρχειοτάξιο*, καθώς και στις οργανωτικές επιτροπές ελληνικών και διεθνών συνεδρίων. Υπήρξε επιστημονικά συνυπεύθυνος των ευρωπαϊκών προγραμμάτων : «Πολιτισμός και αριστερά στον 20ό αιώνα» και «Η ελληνική νεολαία στις συλλογές των ΑΣΚΙ. Πολιτικοί και κοινωνικοί αγώνες από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στη Μεταπολίτευση (1940-1974)». Υπήρξε συνεργάτης για την Ελλάδα στο πρόγραμμα της έκδοσης του πρώτου τόμου: *Atlas of the Institutions of European Historiographies 1800 to the Present* [European Science Foundation. Υπεύθυνοι προγράμματος: Lutz Raphael - Ilaria Porciani (University of Trier)]. Είναι μέλος της τριμελούς επιστημονικής επιτροπής του έργου

«Η ελληνική ιστοριογραφία στον 20ό αιώνα. Προβληματισμοί για την εθνική ταυτότητα και τον εκμοντερνισμό», στο πλαίσιο του προγράμματος «Αριστεία» (ΕΣΠΑ) (επ. υπεύθυνη καθ. Φωτεινή Γαζή, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου).

Κύριοι τομείς ενδιαφερόντων : ιστορία της ελληνικής ιστοριογραφίας, θεωρία της ιστορίας, ιστορία της ανώτατης εκπαίδευσης, ιστορία της ελληνικής αριστεράς, ιστορία της αντιμετώπισης των ψυχικά ασθενών στην Ελλάδα

Σημαντικότερες δημοσιεύσεις:

Ια. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Μονογραφίες

- *Ανεπιθύμητο παρελθόν. Οι φάκελοι κοινωνικών φρονημάτων και η καταστροφή τους (Αύγουστος 1989)*
- Χρήστος Δανιήλ- Βαγγέλης Καραμανωλάκης, *Το περιοδικό Τετράδιο (1945, 1947) «Το ανήσυχο πνεύμα της αναζήτησης και της δοκιμής της γενιάς του πολέμου» πριν από την «τραγωδία που έμελλε ν' ακολουθήσει»* (υπό έκδοση)
- Κώστας Γαβρόγλου, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Χάιδω Μπάρκουλα, *Ιστορία του Πανεπιστημίου Αθηνών. 1837-1937*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2014
- *Η συγκρότηση της ιστορικής επιστήμης και η διδασκαλία της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1837-1932)*, Αθήνα, ΙΑΕΝ-ΙΝΕ/ΕΙΕ, 2006.
- «Η συγκρότηση της ιστορικής επιστήμης στην Ελλάδα. Η διδασκαλία της ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών 1837-1932». Αθήνα 2004 (διδακτορική διατριβή).

Επιστημονική επιμέλεια συλλογικών τόμων

1. Όλγα Κατσαρδή-Χέρινγκ, Αναστασία Παπαδία-Λάλα, Κατερίνα Νικολάου, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, (επιμ.), *‘Ελλην’, ‘Ρωμηός’, ‘Γραικός’ : Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες*, Αθήνα, Ευρασία/Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ, Ιστορήματα 7, 2018.
2. Β. Καραμανωλάκης, Ηλίας Νικολακόπουλος, Τάσος Σακελλαρόπουλος (επιμ.), *Η Μεταπολίτευση. '74-'75. Στιγμές μιας μετάβασης*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2016
3. Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Maria Courouclí, Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, *Συναντήσεις της ελληνικής με τη γαλλική ιστοριογραφία από τα χρόνια της Μεταπολίτευσης έως σήμερα*, Αθήνα, Γαλλική Σχολή Αθηνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών/ Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού *Μνήμων*. 2015.
4. Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Κατερίνα Λαμπρινού, Γιάννης Μπαλαμπανίδης, Τάσος Τρίκκας, Κώστας Φιλίνης. *Ένας διανοούμενος της δράσης. Κείμενα θεωρίας και πολιτικής*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2015
5. Κ. Γαρδίκια, Α.Μ. Δρουμπούκη, Β. Καραμανωλάκης, Κ. Ράπτης (επιμ.), *Η δεκαετία του '40 και η μακρά σκιά της. Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος. Η δεκαετία του '40 και η μακρά σκιά της. Τόμος προς τιμήν του Χάγκεν Φλάισερ*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2015
6. Κώστας Μπουραζέλης, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Στέλιος Κατάκης, *Η μνήμη της κοινότητας και η διαχείρισή της* Αθήνα, Καρδαμίτσας-Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ, Ιστορήματα 3, 2011

7. Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Ευδοκία Ολυμπίτου, Ιωάννα Παπαθανασίου (επιμ.), *Η ελληνική νεολαία στον 20ό αιώνα. Πολιτικές διαδρομές, κοινωνικές πρακτικές και πολιτιστικές εκφράσεις*, Αθήνα, Θεμέλιο-ΑΣΚΙ-Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς, 2010.
8. Βαγγέλης Καραμανωλάκης (επιμ.), «Η στρατιωτική δικτατορία 1967-1974» στη σειρά *Εξι στιγμές του εικοστού αιώνα*, Αθήνα, Τα ΝΕΑ/Ιστορία, 2010.

Άρθρα

- «Πότε και πώς αρχίζουν οι Έλληνες; Οι προϊστορικοί χρόνοι στην εθνική ιστοριογραφία του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα» στον τόμο Όλγα Κατσιαρδή-Χέρινγκ, Αναστασία Παπαδία-Λάλα, Κατερίνα Νικολάου, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, (επιμ.), *Έλλην', Ρωμηός', Τραικός': Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες*, Αθήνα, Ευρασία, 2018
- «Αχτίδες φωτός από τη Μόσχα. Ελληνίδες αγωνίστριες και πολιτικές κρατούμενες προς την Επιτροπή Σοβιετικών Γυναικών (1960-1964)» σε συνεργασία με τον Κώστα Κατσακιώρη, *Αρχειοτάξιο*, τχ (2018), σ. 226-243
- "The Historical Archive of the National and Kapodistrian University of Athens", στο συλλογικό τόμο Marlen Mouliou, Sébastien Soubiran, Sofia Talas, Roland Wittje (επιμ.), *Turning Inside out. European University Heritage. Collection, Audiences, Stakeholders*, Αθήνα, National and Kapodistrian University of Athens Press- European Academic Heritage Network- Universeum, 2018, σ. 249-257
- «Από την Ιστορία της Νεοτέρας Ελλάδος στη Νεοελληνική Ιστορία», στο Όλγα Κατσιαρδή Hering- Βάσω Σειρηνίδου, *Νεοελληνική Ιστορία και Οθωμανικές Σπουδές. Μια απόπειρα χαρτογράφησης*, Αθήνα 2017, σ. 29-33
- «Γιατί ήταν γιος του Αντώνη. Οι φακελωμένοι φόβοι της Μεταπολίτευσης», στον συλλογικό τόμο Κ.Δέδε, Δ. Δημητρόπουλος, Γ. Σακελλαρόπουλος, *Φόβοι και ελπίδες στα νεότερα χρόνια*, Αθήνα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών, 2017, σ. 185-203.
- «Το Ανθρωπολογικό Μουσείο του Πανεπιστημίου Αθηνών: φυλετισμός και παλαιοανθρωπολογία στην Ελλάδα» (σε συνεργασία με τη Γεωργία Φιλιππάκη), Έφη Αβδελά, Δημήτρης Αρβανιτάκης, Ελίζα Άννα Δελβερούδη κ.ά. (επιμ.), *Φυλετικές θεωρίες στην Ελλάδα. Προσλήψεις και χρήσεις στις επιστήμες, την πολιτική, τη λογοτεχνία και την ιστορία της τέχνης κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης και Εκδόσεις Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης, Ηράκλειο 2017, σ. 81-98
- «Ανώτατη εκπαίδευση. Η επόμενη ημέρα», Β. Καραμανωλάκης, Ηλίας Νικολακόπουλος, Τάσος Σακελλαρόπουλος (επιμ.), *Η Μεταπολίτευση. '74-'75. Στιγμές μιας μετάβασης*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2016, σ. 153-170.
- «Αντιδικτατορικός αγώνας στο εξωτερικό (1967-1974). Η περίπτωση της Δυτικής Γερμανίας», Παύλος Σούρλας (επιμ.), *Η δικτατορία των συνταγματαρχών και η αποκατάσταση της δημοκρατίας*, Αθήνα, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον κοινοβουλευτισμό και τη δημοκρατία, 2016, σ. 429-443.
- "The history of the University of Athens and its contribution to the formation of the national past (1837-1974)", *Annali di Storia delle Universita Italiane*, 2/20 (2016), σ. 53-71

- “From the fall of the «junta» to «Change»: the «timid» transition of higher education in Greece (1974-1982)”, *Espacio, Tiempo y Educación*, 2(2) 2015, 33-48. doi: <http://dx.doi.org/10.14516/ete.2015.002.002.003>
- «Υπάρχουν σελίδες της Ιστορίας που δεν θέλει κανείς να τις διαβάσει. Οι φάκελοι, το ανεπιθύμητο παρελθόν και οι ιστορικοί» στον συλλογικό τόμο Καίτη Τσίχλη - Στέφανος Παπαγεωργίου - Αλεξάνδρα Πατρικίου *Η Ελλάδα της νεωτερικότητας. Κοινωνικές κρίσεις και ιδεολογικά διλήμματα, 19^{ος} – 20^{ός} αιώνας*, Αθήνα, Παπαζήσης, 2015
- «Αναζητώντας τους προγόνους. Αλληλογραφία ελληνοιστών από το Παρίσι στις δεκαετίες 1940 και 1950» στο *Συναντήσεις της ελληνικής με τη γαλλική ιστοριογραφία από τα χρόνια της Μεταπολίτευσης έως σήμερα*, Αθήνα, Γαλλική Σχολή Αθηνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών/ Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού *Μνήμων*. 2015, σ. 15-28
- “The University of Athens and Greek Antiquity (1837-1937)” στον συλλογικό τόμο Dimitris Tziouvas (επιμ.): *Re-Imagining the Past: Antiquity and Modern Greek Culture* (Oxford University Press), 2014, σ. 112-127
- “Renegotiations of Twentieth-Century History. Access to ‘Sensitive’ Government Records and Archives in Greece”. Άρθρο με την Μαρία Κουρούκλη στο *Zeithistorische Forschungen/Studies in Contemporary History* 10 [2013], σ. 131-139
- «Κάλβος 1968-1974: ένας εκδοτικός οίκος στα χρόνια της δικτατορίας», *Αρχειοτάξιο*, 14 (Οκτώβριος 2012), σ. 104-121
- «Εξεικονίζοντας τη συλλογική μνήμη: Η Έκθεσις Μνημείων του Ιερού Αγώνος (1884)», Κώστας Μπουραζέλης, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Στέλιος Κατάκης, *Η μνήμη της κοινότητας και η διαχείρισή της* Αθήνα, Καρδαμίτσας-Ιστορήματα 3, 2011, Αθήνα, 273-287
- «Από το Πανεπιστήμιο Αθηνών στην Ακαδημία: τα χρόνια της ιστοριογραφικής διαμόρφωσης του Νίκου Σβορώνου», *Νέα Εστία*, Δεκέμβριος 2011, τχ. 1850, 873-887
- «Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Ιστοριογραφικές διαδρομές του πανεπιστημιακού θεσμού στο ελληνικό κράτος», Σήφης Μπουζάκης (επιμ.), *Πανόραμα ιστορίας της εκπαίδευσης. Όψεις και Απόψεις*, τ. 1, Αθήνα, Gutenberg, 2011, 383-402
- «Το σκεπτικό της έρευνας» (σε συνεργασία με την Ιωάννα Παπαθανασίου) και «Ο αντιδικτατορικός τύπος 1967-1974». Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας *Ο Παράνομος Τύπος 1936-1974: Ψηφιοποίηση και θεωρητική μελέτη*, το οποίο εντάχθηκε στο πρόγραμμα υποστήριξης μελετών του Ιδρύματος Λάτση, το 2010 (Συντονίστρια Ιωάννα Παπαθανασίου), αναρτημένη στο http://62.103.28.111/paranomus/graphics/teliki_meleti_v1.pdf
- «Εισαγωγή» (σ. 9-11), «Ο κόσμος της αντίστασης» (σ. 131-134), «Η αντίσταση των νέων εναντίον του δικτατορικού καθεστώτος» (σ. 161-174) στο Βαγγέλης Καραμανωλάκης (επιμ.), «Η στρατιωτική δικτατορία 1967-1974» στη σειρά *Εξι στιγμές του εικοστού αιώνα*, Αθήνα, Τα ΝΕΑ/Ιστορία, 2010
- «Greece» στο Ilaria Porciani-Lutz Raphael: *Atlas of European Historiography. The making of a profession 1800-2005*, London, Palgrave Macmillan-European Science Foundation, 2010, 108-110
- «Ζητήματα ιστοριογραφίας του φοιτητικού κινήματος στην Ελλάδα» στο Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Ευδοκία Ολυμπίτου, Ιωάννα Παπαθανασίου (επιμ.), *Η ελληνική νεολαία στον 20ό αιώνα. Πολιτικές διαδρομές, κοινωνικές πρακτικές και πολιτιστικές εκφράσεις*, Αθήνα, Θεμέλιο-ΑΣΚΙ-Ινστιτούτο Νίκου Πουλαντζάς, 2010, 194-202

- «Ιστορίες της νύχτας 1967-1974. Καταγραφές και αποτιμήσεις του αντιδικτατορικού τύπου» στο Μορφωτικό Ίδρυμα Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας-Θράκης, *Δικτατορία 1967-1974. Η έντυπη αντίσταση*, Θεσσαλονίκη 2010, σ. 94-104
- «University of Athens and archaeological studies: the contribution of archaeology to the creation of a national past (1911-1932)» στο Damaskos Dimitris, Plantzos Dimitris (ed.) *A Singular Antiquity, Archaeology and Hellenic Identity in Twentieth-Century Greece*, Αθήνα, Benaki Museum, 3rd Supplement, 2008, σ. 185-195
- «Ιστορία και ιδεολογία στη δεκαετία του '60» στο Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης, *Η «σύντομη» δεκαετία του '60. Θεσμικό πλαίσιο, κομματικές στρατηγικές, κοινωνικές συγκρούσεις, πολιτισμικές διεργασίες*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2008, σ. 84-94
- «Από τη δειλή μεταρρύθμιση του 1911 στη δημιουργία του Ιστορικού-Αρχαιολογικού Τμήματος. Πανεπιστήμιο Αθηνών και Ιστορία στα χρόνια των Βενιζελικών κυβερνήσεων» στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος: *Η εκπαιδευτική πολιτική στα χρόνια του Ελευθερίου Βενιζέλου*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2007, σ. 201-213
- «Ιστορίες για την άλωση στον πρώτο αιώνα του ελληνικού βασιλείου» (σε συνεργασία με τον Παναγιώτη Στάθη) στο Τόνια Κιουσοπούλου (επιμ.), *1453: Η άλωση της Κωνσταντινούπολης και η μετάβαση από τους μεσαιωνικούς στους νεότερους χρόνους*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2005, σ. 227-257
- «Η Ιστορία και το κοινό της στον 19ο αιώνα: Από τις πανεπιστημιακές αίθουσες στους συλλόγους» στο Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης- Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης (επιμ.), *Δ' Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας. Ιστοριογραφία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας 1833-2002*, Αθήνα, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, 2004, σ. 215-233
- «Πρώτες σκέψεις για τη μελέτη του παράνομου αντιδικτατορικού τύπου (1967-1974)», *Αρχειοτάξιο*, 5 (Μάιος 2003), σ. 163-176
- «Το πρόγραμμα σπουδών του Φιλολογικού Τμήματος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών 1837-1911» στο Σήφης Μπουζάκης (επιμ.), *Επίκαιρα Θέματα Ιστορίας Εκπαίδευσης. Πρακτικά 1ου Επιστημονικού Συνεδρίου Ιστορίας Εκπαίδευσης. Πάτρα, 28-30 Σεπτεμβρίου 2000*, Αθήνα, Gutenberg, 2002, σ. 513-522
- «Ο σύντομος βίος του περιοδικού *Τετράδιο* (1945, 1947): ανάμεσα στον “πρόσφατο πόλεμο” και στην “τραγωδία που έμελλε να ακολουθήσει”, *Αρχειοτάξιο*, 4 (Μάιος 2002), σ. 44-60.
- «Οι φρενοβλαβείς εν ταις οδοίς», στα *Πρακτικά του Β' Διεθνούς Συνεδρίου. Η πόλη στους νεότερους χρόνους. Μεσογειακές και βαλκανικές όψεις (19ος-20ός αι.)*, Αθήνα, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, 2000, σ. 193-202
- «Το αρχείο της ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραίος (1975-1986)», *Αρχειοτάξιο*, 1 (Ιούνιος 1999), σ. 59-61
- «Αναζητώντας τη βιβλιοθήκη του ΚΜΑΣ», *Αρχειοτάξιο*, 3 (Μάιος 2001), σ. 133-137
- «Η εισαγωγή της φροντιστηριακής ιστορικής διδασκαλίας στο πρόγραμμα σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών», *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου: Οι χρόνοι της ιστορίας. Για μια ιστορία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας*, Αθήνα, Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας-Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, 1998, σ. 63-72.
- «Το Δρομοκαϊτείο Φρενοκομείο: 1887-1903. Όψεις της εγκατάστασης ενός ιδρυματικού θεσμού», *Μνήμων* 20 (1998), σ. 45-66.

- «Μετασχηματισμοί των ελληνικών παροικιών της Δυτικής Ευρώπης στον 20ό αιώνα: οι μετανάστες στο Βέλγιο», *Τα Ιστορικά* 27, 1997, σ. 391-408 (σε συνεργασία με τη Λίνα Βεντούρα).
- «Αφηγηματικές στρατηγικές των περιοδικών· το σχήμα ανάλυσης» (σε συνεργασία με την Ιουλία Πεντάζου), *Μνήμων* 15 (1994), σ. 230-234. «Αφηγηματικές στρατηγικές της σύγχρονης ιστοριογραφίας: Το περιοδικό *Μνήμων*» (σε συνεργασία με τον Π. Στάθη), *Μνήμων* 15 (1994), σ. 245-251.